

MJERA I AKTIVNOSTI PROFESIONALNE REHABILITACIJE KOJE SE SPROVODE U JAVNOJ USTANOVI CENTAR ZA PROFESIONALNU REHABILITACIJU PODGORICA

Mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije, propisane su članom 12 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, sprovode se, u skladu sa Standardima mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije.

Mjera 1: Savjetovanje, podsticanje i motivisanje lica sa invaliditetom na aktivno traženje zaposlenja

Opis i cilj mjere:

Savjetovanje, podsticanje i motivisanje pojedinca je mjera koja predstavlja polaznu osnovu neophodnu za uključivanje u druge mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije.

Mjera je usmjerena na osnovnu orijentaciju pojedinca, prepoznavanje njegove životne situacije, potencijala, ciljeva i očekivanja, te mogućnosti u okruženju. Aktivna uloga pojedinca se zasniva na realnom prepoznavanju smetnji, sticanju odgovarajućih informacija o mogućim oblicima rješavanja, kao i pravu na vlastito planiranje, izbor ciljeva i preuzimanje odgovornosti za njihovu realizaciju.

Pojedincu se omogućava da otvoreno govori o ograničenjima, načinima suočavanja sa njima i o svojim daljim planovima. Pruža mu se pomoć da realno sagleda mogućnosti za savladavanje prepreka u okruženju: ocijeni socijalnu mrežu za podršku, dobije informacije o mogućim uključivanjima u različite mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije, uključivanjima u aktuelne programe aktivne politike zapošljavanja, kao i o oblicima zaposlenja, mogućim poslodavcima, i dr.

Ova mjera neposredno utiče na kvalitet odlučivanja i prihvatanja vlastite odgovornosti, a time posredno utiče na kvalitet cjelokupnog procesa profesionalne rehabilitacije.

Mjera 2: Utvrđivanje preostale radne sposobnosti

Opis i cilj mjere:

Utvrđivanje preostale radne sposobnosti je mjera usmjerena na cjelovitu ocjenu aktuelnog radnog i socijalnog funkcionisanja pojedinca, njegovih sposobnosti, potencijala, interesa i ograničenja, relevantnih činilaca u okruženju, mogućnosti za uključivanje u profesionalnu rehabilitaciju, mjere aktivne politike zapošljavanja, odnosno zaposlenje.

Cilj mjere je utvrđivanje preostale radne sposobnosti, znanja, postojećih radnih navika, profesionalnih interesa, radi uključivanja pojedinca u proces rada.

Mjera 3: Pomoć u prihvatanju vlastite invalidnosti i upoznavanje sa mogućnostima uključivanja u osposobljavanje i rad

Opis i cilj mjere:

Pomoć u prihvatanju vlastite invalidnosti i upoznavanje sa mogućnostima uključivanja u osposobljavanje i rad podrazumijeva podsticanje i produbljivanje razvoja unutrašnje motivacije pojedinca za reintegraciju u socijalno i radno okruženje. Akcenat je na pozitivnom podsticanju suočavanja sa svakodnevnim problemima, kao izazovom za vlastiti lični i mentalni razvoj. Samo prihvatanjem ličnih smetnji pojedinac može da gradi svoju sadašnjost i budućnost i da formira realni odnos prema prošlosti.

Cilj mjere je podsticanje pozitivnih shvatanja pojedinca, njegova veća asertivnost i samosvijest, poboljšanje slike o sebi, jasnija vizija vlastite budućnosti i profesionalnog puta, uključivanje u uže i šire okruženje, a u širem smislu i sprječavanje sociopataloških pojava (alkoholizam, narkomanija, prostitucija, kriminalitet).

Mjera 4: Pomoć prilikom izbora odgovarajućih profesionalnih ciljeva

Opis i cilj mjere:

Pomoć prilikom izbora odgovarajućih profesionalnih ciljeva je mjera koja predstavlja pomoć i podršku prilikom realizacije ciljeva plana profesionalne rehabilitacije.

Pri realizaciji ove mjere neophodna je prethodna socijalna i radna anamneza, poznavanje sposobnosti pojedinca, interesa, motivacije, ličnih karakteristika i drugih potencijala, te ograničenja koja su značajna za planiranje daljeg školovanja, osposobljavanja ili zaposlenja.

Cilj ove mjere je profesionalno informisanje, savjetovanje i motivisanje pojedinca za vlastitu aktivnost prilikom planiranja profesionalnog puta i njegove realizacije; prognoza uspješnosti planiranog profesionalnog cilja i planiranje aktivnosti za dostizanje cilja; savjetovanje prilikom izbora konkretnog profesionalnog cilja, vrste i smjera obrazovanja i osposobljavanja; savjetovanje i pomoć prilikom planiranja efikasnog pristupa obrazovanju; oblikovanje mogućih prilagođavanja i mjera podrške tokom obrazovanja i osposobljavanja.

Mjera 5: Razvijanje socijalnih spretnosti i vještina

Opis i cilj mjere:

Razvijanje socijalnih spretnosti i vještina je mjera koja omogućava efikasniju komunikaciju pojedinca sa okruženjem, efikasnije savladavanje konfliktnih situacija, razvijanje sposobnosti da predstavlja samog sebe u različitim socijalnim situacijama, kao i učenje o različitim pristupima suočavanja sa problemima.

Mjera obuhvata zaokružene tematske oblasti relevantnih socijalnih spretnosti (komunikacione spretnosti, ovladavanje konfliktima, zastupanje sebe, specifične spretnosti u radnom okruženju, itd) i učenje efikasnijih strategija suočavanja sa ograničenjima u radnom i širem socijalnom okruženju (tehnikе rješavanja problema, oslobađanja, ovladavanja problematičnim postupanjem, itd).

Mjera 6: Pomoć prilikom traženja odgovarajućeg radnog mjesta

Opis i cilj mjere:

Pomoć prilikom traženja odgovarajućeg radnog mjesta je mjera koja omogućava pojedincu pronalaženje odgovarajućeg radnog mjesta, imajući u vidu njegovo obrazovanje, radnu sposobnost, interesovanje, motivaciju i ograničenje.

Mjera obuhvata sljedeće aktivnosti:

- uspostavljanje kontakata sa poslodavcima i širenje mreže poslodavaca;
- praćenje i ocjenu uslova kod poslodavaca za izbor potencijalnih radnih mjesta;
- vođenje spiska poslodavaca koji su spremni da zaposle lica sa smetnjama u zapošljavanju;
- izbor opisa ciljnih radnih mjesta sa opisom potrebnih znanja, vještina, očekivane radne efikasnosti;
- utvrđivanje specifičnih zahtjeva, radnih vještina i sposobnosti za potencijalna radna mjesta;
- upoređivanje profila interesa, znanja i sposobnosti određenog pojedinca sa mogućim radnim mjestima u okruženju i izbor radnog mjesta koje odgovara karakteristikama pojedinca;
- uspostavljanje kontakata između pojedinca i poslodavaca i pružanje podrške prilikom zapošljavanja.

Mjera 7: Analiza konkretnog radnog mjesta i radnog okruženja lica sa invaliditetom

Opis i cilj mjere:

Analiza konkretnog radnog mjesta i radnog okruženja lica sa invaliditetom je mjera kojom se na sistematičan način utvrđuju zahtjevi i opterećenja na radnom mjestu (tehnički uslovi, tehnološki uslovi, organizacija procesa rada, ekološka opterećenja, opasnost od nesreća, fizička opterećenja, psihosenzorni zahtjevi).

Cilj ove mjere je zaposlenje lica sa invaliditetom i oblikovanje njegove profesionalne karijere.

Mjera 8: Izrada plana prilagođavanja radnog mjesta i radnog okruženja za lica sa invaliditetom

Opis i cilj mjere:

Izrada plana prilagođavanja radnog mjesta i radnog okruženja za lice sa invaliditetom je mjera koja obuhvata različite postupke, načine i predloge za prilagođavanje radnog mjesta i okruženja koji, na nivou konkretnog posla, mogu da smanje opterećenja, zahtjeve i različite štetne uticaje i povećaju radnu efikasnost lica sa invaliditetom.

Mjera obuhvata i okvirnu ocjenu visine troškova potrebnih za prilagođavanje radnog mjesta i okruženja.

Cilj mjere je veća radna efikasnost lica sa invaliditetom i bezbjednost u obavljanju poslova na radnom mjestu.

Mjera 9: Izrada plana potrebne opreme i sredstava za rad za lice sa invaliditetom na tom radnom mjestu

Opis i cilj mjere:

Izrada plana potrebne opreme i sredstava za rad je mjera koja se zasniva na prethodno utvrđenoj psihofizičkoj i funkcionalnoj sposobnosti lica sa invaliditetom i testiranja primjerenosti pomagala u procesu obavljanja posla, u cilju poboljšanja radne efikasnosti.

Cilj je optimalno radno uključivanje lica sa invaliditetom, imajući u vidu njegova ograničenja, mogućnost očuvanja, napredovanja i razvoja radnih sposobnosti, te sprečavanje pada radne sposobnosti i oštećenja zdravlja.

Mjera 10: Osposobljavanje za rad na konkretnom radnom mjestu

Opis i cilj mjere:

Osposobljavanje za rad na konkretnom radnom mjestu je mjera koja obuhvata sistematično iskustveno učenje na posebno odabranim radnim mjestima i situacijama. Pri tome, treba naglasiti da je program prilagođen pojedincu, njegovim sposobnostima i mogućnostima za dalji profesionalni razvoj.

Omogućava pojedincu razvoj radnih vještina, radne efikasnosti i lično prilagođavanje radnom okruženju, kojim se povećava njegova zapošljivost.

Osnovni cilj ove mjere je da se omogući i olakša uvođenje pojedinca u rad, što posredno omogućava poboljšanje životne situacije pojedinca i dostizanje višeg stepena samostalnosti i nezavisnosti.

Cilj mjere je i sticanje radnih znanja, vještina i iskustava pojedinca; poboljšavanje radne efikasnosti i kvaliteta rada; razvijanje radne izdržljivosti i tolerancije na faktore okruženja; razvoj radne ličnosti pojedinca, razvoj radnih karakteristika i prilagođavanje na zahtjeve i ograničenja radnog okruženja; oblikovanje i utvrđivanje profesionalnog identiteta; poboljšanje saradnje u radnoj grupi; učenje organizovanja posla, preuzimanja odgovornosti.

Ciljeve možemo da ostvarimo kroz tri segmenta koji se međusobno prepliću: radno prilagođavanje, lično prilagođavanje i prilagođavanje u radnom okruženju.

Mjera 11: Praćenje i stručna pomoć prilikom osposobljavanja i obrazovanja

Opis i cilj mjere:

Mjera praćenje i stručna pomoć prilikom osposobljavanja i obrazovanja omogućava pojedincu i njegovoj radnoj i socijalnoj sredini specifičnu, individualnu pomoć i stručno savjetovanje prilikom rješavanja njegovih smetnji, za vrijeme trajanja osposobljavanja i obrazovanja.

Cilj ove mjere je da se na vrijeme prepoznaju moguće teškoće, planiraju i izvode potrebne mjere za njihovo rješavanje i tako smanjuje mogućnost neuspjeha. Kvalitetno izvedena mjera doprinosi tome da pojedinac uspješno završi osposobljavanje i/ili obrazovanje ili/i konstruktivnije i efikasnije se suoči sa rješavanjem konflikata, odnosno otklanjanjem smetnji.

Kako mjera uključuje i stručnu pomoć i savjetovanje poslodavca i socijalne sredine pojedinca, posredno se smanjuje i mogućnost formiranja negativnih stavova kod poslodavca.

Mjera 12: Praćenje lica sa invaliditetom na radnom mjestu, nakon zaposlenja

Opis i cilj mjere:

Mjera praćenja lica sa invaliditetom na radnom mjestu nakon zaposlenja omogućava pojedincu i njegovom radnom okruženju specifičnu pomoć prilikom razrešavanja prepreka u radnoj sredini i međusobnim odnosima.

Cilj mjere je da se pomogne pojedincu i njegovom radnom okruženju da bude uspješan u obavljanju radnih zadataka, da se uključi u radno okruženje i da ostvari komunikaciju sa saradnicima na poslu, da posao zadrži, odnosno da u njemu napreduje. Mjerom se istovremeno provjerava zadovoljstvo poslodavaca i saradnika.

Mjera 13: Evaluacija uspješnosti procesa rehabilitacije za pojedino lice sa invaliditetom

Opis i cilj mjere:

Evaluacija uspješnosti procesa rehabilitacije za pojedino lice sa invaliditetom, uključujući samoocjenjivanje, omogućava jačanje aktivne uloge pojedinca, veći stepen motivacije i preuzimanje odgovornosti za lični razvoj, efikasnost i postavljanje realnih ciljeva.

Mjera omogućava i podstiče izvođače profesionalne rehabilitacije ka usmjerenosti na rezultate: kako u oblasti prepoznavanja potreba, tako i rezultata, u korist pojedinca, njegove porodice i poslodavaca.

Mjera 14: Ocjenjivanje radnih rezultata zaposlenog lica sa invaliditetom

Opis i ciljevi mjere:

Ocjenjivanje radnih zadataka zaposlenog je ocjenjivanje dostizanja radnih rezultata lica sa invaliditetom na osnovu upoređivanja dostizanja radnih rezultata zaposlenih bez invaliditeta na tim radnim mjestima.

Cilj mjere je očuvanje zaposlenja lica sa invaliditetom.